

KDB 2415
Vassdrag 025.32
Fedavassdraget

DET KONGELIGE OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

KONTOR: GRUBBEGATA 8 - TLF. 22 24 90 90 - TELEFAX 22 24 95 65
POSTADRESSE: POSTBOKS 8148 DEP., 0033 OSLO - TELEKS 21486 OEDEP.N

NVE

REG.NR. 95 /5844 - 21

AVD./SAKSBEH. |

VK/ANH

04.JUN1997

ARKIVNR. 911-511.1 025.32

HENLEGGES

Norges vassdrags- og energiverk
Postboks 5091, Majorstua
0301 Oslo

Deres ref

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
OED 97/209 - EV ATO

Dato
27.05.97

**VEST-AGDER FYLKESKOMMUNE - FORKJØPSRETT FOR ERVERV
AV HØYLANDSFOSS KRAFTVERK MED FALL I FEDAVASSDRAGET**

Ved kongelig resolusjon av 23. mai 1997 er bestemt:

- " 1. Vest-Agder fylkeskommunes vedtak om å benytte forkjøpsrett for erverv av Høylandsfoss kraftverk med fall i Fedavassdraget approberes.
2. Vest-Agder fylkeskommune gis samtykke til å overdra Høylandsfoss kraftverk til Vest-Agder Energiverk."

Til orientering vedlegges kopi av den kongelig resolusjonen av 23. mai 1997, samt kopier av brev av i dag til Oslo Energi Produksjon AS og Vest-Agder fylkeskommune.

Det forutsettes at Vest-Agder fylkeskommune så snart som mulig sender søknad om konsesjon.

Etter fullmakt

Harald Solli

Anne Torp

Ref nr:

Saksnr:

Dato:

**VEST-AGDER FYLKESKOMMUNES FORKJØPSRETT VED ERVERV AV
FALL SOM UTNYTTES I HØYLANDSFOSS KRAFTVERK, FEDAVASSDRA-
GET I FLEKKEFJORD OG KVINESDAL KOMMUNER**

I. Innledning

Foreliggende sak gjelder spørsmål om kongelig approbasjon etter lov om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v. (industrikonsesjonsloven) av 14. desember 1917 nr. 16 § 9 i forbindelse med Vest-Agder fylkeskommunes vedtak om å benytte den fylkeskommunale forkjøpsrett til Høylandsfoss kraftverk i Fedavassdraget.

Oslo Energi AS kjøpte 1. januar 1996 kraftverkene Sagefossen og Høylandsfoss i Flekkefjord og Kvinesdal kommuner i Vest-Agder med rettigheter, eiendommer og anleggsmidler av Flekkefjord Elektrisitetsverk.

Høylandsfoss kraftverk utnytter et fall på mer enn 1000 nat.hk., og overdragelsen er dermed underlagt konsesjonsplikt i henhold til industrikonsesjonslovens § 1. Midlere produksjon er beregnet til 33,7 GWh. Sagefossen kraftverk omfattes ikke av konsesjonsplikten (midlere produksjon 5,7 GWh).

Etter industrikonsesjonslovens § 6 har staten forkjøpsrett ved overdragelse av konsesjonspliktige vannfall. Staten frafalt denne retten 3. oktober 1996.

Samme lovs § 9 gir den fylkeskommune hvor vannfallet er beliggende en subsidiær forkjøpsrett dersom den statlige forkjøpsrett ikke blir brukt. Vest-Agder fylkesting fattet 1. juni 1996 vedtak om bruk av sin forkjøpsrett til Flekkefjord elektrisitetsverk, men forkjøpsretten kan kun gjøres gjeldende for Høylandsfoss kraftverk. Ved brev av 19. desember 1996 søkte derfor Vest-Agder fylkeskommune om å få benytte sin forkjøpsrett ved erverv av fall som utnyttes i Høylandsfoss kraftverk. Dette innebærer at fylkeskommunen trer inn i kjøpsavtalen istedenfor Oslo Energi AS, med de rettigheter og plikter det innebærer. Det må likevel forhandles særskilt om verdien av Høylandsfoss kraftverk, da kjøpsavtalen også omfatter Sagefossen kraftverk med tilhørende eiendommer, rettigheter og anleggsmidler. Ved approbasjon vil fylkeskommunen overdra Høylandsfoss kraftverk med eiendommer, anlegg og rettigheter til Vest-Agder Energiverk (VAE), som er et interkommunalt ansvarlig selskap. VAE skal videre formidle fylkeskommunens konsesjonskraft.

Beslutning om bruk av fylkeskommunal forkjøpsrett må ifølge lovens § 9, nr. 2, tredje ledd prøveres av Kongen.

II. Partenes bemerkninger

Oslo Energi Produksjon har under saksbehandlingen primært hevdet at det ikke er grunnlag for at Vest-Agder fylkeskommune skal kunne gjøre forkjøpsrett gjeldende, for så å avhende anleggene videre til VAE - et selskap de ikke har eierinteresser i, i det dette neppe samsvarer med de intensjoner som ligger bak energiloven. Videre anfører Oslo Energi at i de konsesjoner som er gitt for Høylandsfoss og Sagefoss kraftverk, er tatt hensyn til en hensiktsmessig utnyttelse av vassdragene ved en samlet drift av de to kraftverkene, og at en oppdeling i to eierskap vil medføre problemer og kostnader.

Oslo Energi Produksjon hevder sekundært at forkjøpsrett ikke gjelder i dette tilfellet, i det denne forkjøpsrett bare gjelder ikke-utbygde vannfall. Industrikonsesjonsloven fritok tidligere kommuner for konsesjonsplikt og forkjøpsrett. Bakgrunnen for at området for konsesjonsplikt og forkjøpsrett i 1969 ble utvidet til å gjelde kommunale erverv av vannfall, var å sikre en samordnet og samfunnsmessig hensiktsmessig *utbygging* av vannfalle-
ne. Oslo Energi hevder at det også fremgår av lovens ordlyd, jf. industrikonsesjonsl. § 6 nr. 2, at forkjøpsretten kun er ment å skulle gjelde for ikke-utbygde vannfall, fordi kraftverk eller reguleringsanlegg ikke nevnes i bestemmelsens opplisting av rettigheter.

Vest-Agder fylkeskommune anfører som begrunnelse for å benytte sin forkjøpsrett at den verdiskaping som kraftproduksjonen står for, bør bli i fylket. Fylkeskommunen og Vest-Agder Energiverk har et felles ønske om at de kraftressurser som finnes i fylket blir utnyttet på best mulig måte, både for energiverket og fylkeskommunen.

III. Departementets bemerkninger

1. Olje- og energidepartementet vil bemerke at forkjøpsretten i industrikonsesjonsloven knytter seg til overdragelser av konsesjonspliktige fall. Etter lovens § 6 nr. 1 har staten forkjøpsrett dersom det etter § 1 kreves konsesjon for å erverve vannfall, og såfremt ervervet ikke skjer gjennom tvangssalg. Forkjøpsretten er således ikke knyttet til utbygde eller utbygde fall, men knyttet til konsesjonsplikten, som igjen gjelder vannfall med *tilhørende kraftverk*, jf. kgl. res. 12. januar 1995 vedrørende Akershus fylkeskommunes forkjøpsrett for erverv av Bøhnsdalen kraftstasjon. Ervervet er her skjedd gjennom ordinært salg. Konsesjonsplikten i § 1 inntreffer dersom vannfallet utbringer mer enn 1000 nat.hk., og kjøper er andre enn staten. Disse betingelser er her oppfylt. Den fylkeskommunale forkjøpsrett etter § 9 inntreffer på de samme betingelser forutsatt at staten har gitt avkall på sin forkjøpsrett. Dette vilkåret er også oppfylt.

Adgangen til fylkeskommunal forkjøpsrett ble utvidet ved en endring av industrikonsesjonsloven i 1969, jf. Ot.prp. nr. 69 (1966-67). Det fremgår av lovendringen at fylkeskommunen skal ha subsidiær forkjøpsrett til alle vannfallsoverdragelser som er konsesjonspliktige. Departementet finner etter ovennevnte at industrikonsesjonsloven klart hjemler bruk av fylkeskommunal forkjøpsrett til vannfall og kraftstasjon i foreliggende sak.

2. Bakgrunnen for lovendringen i 1969 var at distrikter med vannkraftressurser skulle få en lovbestemt og utvidet fortrinnsrett til utnyttelsen. Industrikonsesjonsloven sier ingenting om hvilke hensyn som bør vektlegges for å gi godkjenning, men i forarbeidene og i tidligere saker er det lagt til grunn at forkjøpsretten må medføre en samfunnsmessig forsvarelig og rasjonell utnyttelse av vannkraftressursene. En bør derfor kreve at forkjøpsretten medfører fordeler for kraftutnyttelsen og balansen i Vest-Agder.

Fylkeskommunen er hverken eier eller medeier i energiverk i dag. Som nevnt ovenfor vil fylkeskommunen ved approbasjon overdra Høylandsfoss kraftverk til Vest-Agder Energi- verk. Oslo Energi har bemerket at fylkeskommunen ikke skal kunne gjøre forkjøpsrett gjeldende for så å overdra anleggene videre til et kraftselskap de ikke har eierinteresser i. I Ot.prp. nr. 69 s 48 uttaler imidlertid departementet bl.a. at "det i mange tilfelle kunne være naturlig at fylkeskommunen utøver forkjøpsrett på vegne av f.eks. et interkommunalt kraftlag innen fylket." Det fremgår av dette at det ikke er noen betingelse at fylkeskommunen må ha *eierinteresser* i kraftselskapet. En slik avhending skal imidlertid være betinget av Kongens samtykke, jfr. industrikonsesjonslovens § 9, post 5.

Argumentet vedrørende ønsket om å samle kraftressursene innad i fylket kan ha fått noe mindre verdi ved approbasjonsspørsmålet etter energilovens ikrafttredelse, men fortsatt må fylkets egne mål tillegges betydelig vekt. Det ble da heller ikke foretatt noen lovendring vedrørende bruk av fylkeskommunal forkjøpsrett da energiloven ble vedtatt.

3. Et spørsmål i saken er om oppsplitting av eierskapet kan medføre at driften blir mer urasjonell. Oslo Energi hevder at oppdeling i to eierskap vil medføre problemer og kostnader. Sagefossen kraftstasjon er pr. i dag ubemannet og fjernstyrt fra Høylandsfoss kraftstasjon. Kraften som produseres ved Sagefossen overføres til Høylandsfoss over en 4 km 22 kV linje. Departementet finner imidlertid ikke at dette argumentet kan tillegges spesiell vekt, da driften må kunne ordnes ved relativt enkle tiltak eller avtaler mellom partene uten store kostnader eller konsekvenser, i det det tross alt er tale om svært små kraftmengder.

Olje- og energidepartementet har etter en samlet vurdering kommet til at vilkårene for approbasjon er oppfylt i denne saken. Departementet tilrår på denne bakgrunn at Vest-Agder fylkeskommunes vedtak om bruk av forkjøpsrett til Høylandsfoss kraftverk approberes, samt at det gis samtykke til videre avhending av Høylandsfoss kraftverk til Vest-Agder Energi- verk. Dette samtykket fritar ikke Vest-Agder Energi- verk fra å søke konsesjon for ervervet på vanlig måte.

Olje- og energidepartementet

tilrår:

1. Vest-Agder fylkeskommunes vedtak om å benytte forkjøpsrett for erverv av Høylandsfoss kraftverk med fall i Fedavassdraget approberes.
2. Vest-Agder fylkeskommune gis samtykke til å overdra Høylandsfoss kraftverk til Vest-Agder Energiverk.

Statsministerens Kontor
Bifalt ved
kongelige resolusjon
av 23. mai 1992

Foredratt av statsråd *Knudsen*

Bjørn T. Ege

DET KONGELIGE OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

KONTOR: GRUBBEGATA 8 - TLF. 22 24 90 90 - TELEFAX 22 24 95 65

POSTADRESSE: POSTBOKS 8148 DEP., 0033 OSLO - TELEKS 21486 OEDEP N

Oslo Energi Produksjon AS
Boks 2481 Solli
0202 Oslo

Deres ref

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
OED 97/209 - EV ATO

Dato
02.06.97

**VEST-AGDER FYLKESKOMMUNE - FORKJØPSRETT FOR ERVERV
AV HØYLANDSFOSS KRAFTVERK MED FALL I FEDAVASSDRAGET**

Ved kongelig resolusjon av 23. mai 1997 er bestemt:

- " 1. Vest-Agder fylkeskommunes vedtak om å benytte forkjøpsrett for erverv av Høylandsfoss kraftverk med fall i Fedavassdraget approberes.
2. Vest-Agder fylkeskommune gis samtykke til å overdra Høylandsfoss kraftverk til Vest-Agder Energiverk."

Til orientering vedlegges kopi av den kongelig resolusjonen av 23. mai 1997, samt kopi av brev av i dag til Vest-Agder fylkeskommune.

Etter fullmakt

Harald Solli

Anne Torp

DET KONGELIGE OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

KONTOR: GRUBBEGATA 8 - TLF. 22 24 90 90 - TELEFAX 22 24 95 65

POSTADRESSE: POSTBOKS 8148 DEP., 0033 OSLO - TELEKS 21486 OEDEP N

Vest-Agder fylkeskommune
Postboks 770
4601 Kristiansand

Deres ref
96/00092/s01/TGR

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
OED 97/209 - EV ATO

Dato
27.05.97

VEST-AGDER FYLKESKOMMUNE - FORKJØPSRETT FOR ERVERV AV HØYLANDSFOSS KRAFTVERK MED FALL I FEDAVASSDRAGET

Ved kongelig resolusjon av 23. mai 1997 er bestemt:

- " 1. Vest-Agder fylkeskommunes vedtak om å benytte forkjøpsrett for erverv av Høylandsfoss kraftverk med fall i Fedavassdraget approberes.
2. Vest-Agder fylkeskommune gis samtykke til å overdra Høylandsfoss kraftverk til Vest-Agder Energiverk."

Til orientering vedlegges kopi av den kongelig resolusjonen av 23. mai 1997, samt kopi av brev av i dag til Oslo Energi Produksjon AS.

Det forutsettes at det så snart som mulig sendes søknad om konsesjon.

Etter fullmakt

Harald Solli

Anne Torp